

security of the population of the Republic of Kazakhstan, such as living wage, the minimum size of the monthly salary, size of the minimum pension. The analysis and comparison of these indicators among themselves is shown in article.

Keywords: social security, minimum social standard, consumer basket, minimum size of the salary.

Соловйова І. В.

*Здобувач вищої освіти факультету економіки, група 50Ап,
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон, Україна*

Жосан Г. В.

*Канд. екон. наук, старший викладач каф. менеджмента і маркетинга
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон, Україна
enn89@ukr.net*

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕС-СТРУКТУР

У даній статті досліджено основні міжнародні стандарти корпоративної соціальної відповідальності бізнес-структур.

Ключові слова: стандарти, корпоративна соціальна відповідальність.

Важливу роль у визначенні характеру соціально-економічної діяльності підприємства відіграють міжнародні та вітчизняні нормативні документи щодо трудових відносин, виробництва якісної продукції, захисту навколишнього природного середовища, ощадливого використання природних та інших ресурсів. Перелічене визнано основою сталого розвитку національної економіки. Нині в Україні у сфері соціально-економічних відносин діють різноманітні галузеві, державні та міжнародні нормативні документи. Вони є базою для розвитку та визначають умови реалізації соціальної відповідальності бізнесу.

Загальні засади соціальної відповідальності держави та суб'єктів господарювання визначено Конституцією України. Соціальна відповідальність держави проявляється, зокрема, через регулювання діяльності суб'єктів господарювання у соціально-економічній сфері та забезпечення вимог ст. 64, яка наголошує, що конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків,

передбачених Конституцією України. Щодо соціальної відповідальності бізнесу, то слід підкреслити, що Конституція України частково (прямо або опосередковано) відтворює вимоги щодо прав людини, трудових відносин, навколишнього середовища та боротьби з корупцією. Наступний рівень представляють кодекси та закони України для кожної сфери застосування з урахуванням інтересів певних соціальних груп, зокрема споживачів продукції – щодо її якості, працівників підприємства, місцевої громади (суспільства) – щодо природного середовища, контрагентів – у сфері господарювання та прав власності, а також держави – з питань оподаткування.

Міжнародні стандарти з СВ усувають різні підходи до етичної оцінки практики господарювання в різних країнах, узагальнюють багаторічний досвід розвинутих країн у даній сфері, дозволяють визначити і порівняти стан соціальної відповідальності компаній в усьому світі, а для країн, що розвиваються, допомагають обрати пріоритети розвитку СВ.

Крім етичних кодексів організацій важливою нормативною базою, яка забезпечувала б реалізацію перспективної корпоративної соціальної відповідальності, є міжнародні документи. В першу чергу, - це документи ООН, які безпосередньо пов'язані з проблемами міжнародного бізнесу, так і документи загального характеру. У 1978 р. підготовлено план Проекту кодексу, в якому містилися юридичні та економічні зобов'язання згідно з нормами міжнародного права та моральні і соціальні вимоги.

У 2000 р. було підписано Глобальний договір ООН, який являє собою одночасно політичну платформу та практичну основу для діяльності компаній, які ставлять на меті стійкий розвиток та практику відповідальних відносин у бізнес-середовищі. Глобальний договір ООН спрямований на вирішення двох головних завдань:

а) інтеграцію 10 принципів у сфері прав людини, трудових відносин, охорони навколишнього середовища та боротьби з корупцією.

б) стимулювання дій щодо підтримки широких цілей ООН у сфері суспільного розвитку, сформульованих в Декларації тисячоліття.

Участь у Глобальному договорі має низку практичних переваг для його

учасників, до складу якого на початок 2011 р. входить близько 5300 компаній із 135 країн. Учасники мають можливість використовувати концептуальні засади для виробки та реалізації політики у сфері охорони навколишнього середовища та соціального розвитку, обмінюватися новими методиками, взаємодіяти з різними країнами в напрямі досягнення стійкого розвитку, мати доступ до широких баз знань та досвіду, пов'язаного із питаннями забезпечення сталого розвитку.

Вимоги міжнародних стандартів CSR. На міжнародному рівні питань сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності стосується так звана «вісімка глобальних ініціатив»: Глобальний пакт ООН (The UN Global Compact); конвенції Міжнародної організації праці (ILO convention); керівні настанови Організації економічного співробітництва та розвитку для транснаціональних корпорацій (The OECD Guidelines for Multinational Enterprises); стандарти ISO серії 14000 (системи екологічного управління); стандарти соціальної та етичної звітності серії AA 1000 (AccountAbility 1000); Глобальна ініціатива звітності (The Global Reporting Initiative – GRI); Глобальні принципи Салівана (The Global Sullivan Principles – GSP); стандарт соціальної відповідальності SA 8000 (Social Accountability 8000), на підґрунті якого розроблений проект ISO 26000.

Зазначені міжнародні документи являють собою об'єктивну (виражену в текстах та у більшості випадках офіційно визнану державами) нормативну базу для аналізу конкретних проблем бізнесу, визначення критерію оцінок діяльності компаній та основу для формулювання справедливих вимог соціальної відповідальності, звернених до суб'єктів економічної діяльності.

Названі нормативні документи створюють законодавчо-нормативну базу, на якій кожний конкретний суб'єкт господарювання формує власні ставлення і підхід до реалізації соціальної відповідальності. Він розробляє свій внутрішній, нормативний документ (кодекс корпоративної етики, корпоративний кодекс тощо), який відображає його позицію з усіх питань соціальної відповідальності, що і реалізується на практиці у взаємовідносинах з інвесторами, персоналом, споживачами, бізнес-

партнерами, конкурентами та місцевою громадою. У результаті, як зазначають американські науковці Л. Пейн, Р. Деспанде, Дж. Марголіс та К.Е. Тетчер, “з прийняттям корпоративного кодексу господарюючий суб’єкт виносить свої стандарти на загальний огляд, тим самим немовби декларуючи готовність нести відповідальність за роботу в будь-якій точці земної кулі”.

На формування СВ впливають чисельні вітчизняні та міжнародні нормативні документи. Українське законодавство фактично робить рівень соціальної відповідальності мінімальним. Виконання вимог нормативних документів рекомендаційного характеру свідчить про вищий рівень соціальної відповідальності суб’єкта. Аналіз показав, що нормативні документи у сфері СВ не створюють цілісної системи. Одним із завдань формування внутрішньої політики у сфері СВ, яке має бути відображене в корпоративному кодексі, є вибір пріоритетів, впорядкування та організація сукупності принципів і правил соціально відповідальної діяльності на основі зв’язків з усіма заінтересованими особами.

Список використаних джерел:

1. Гінзбург М. Спроба класифікації українських нормативних документів // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2005. – № 2. – С. 13–19.
2. Маматова Т. В. Міжнародні стандарти корпоративної соціальної відповідальності: механізм адаптації для органів державного контролю України / Державне управління та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2010. – Вип. 1 (4). С. 109–120.
3. Лазоренко О., Колишко Р. та ін. Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності : посіб. із КСВ. – К. : Енергія, 2008. – С. 78–83.
4. Тавер Е. И. Стандарты и социальная ответственность бизнеса // Акционерное общество: вопросы корпоративного управления. – 2010. – № 5. – С. 12–18.

I. Solovyova., G. Zhosan. International standards of business structure’s social responsibility.

Summary

International and domestic normative documents on labor relations, production of high-quality products, environmental protection, economical use of natural and other resources play an important role in determining the nature of the social economic activity of an enterprise. These are recognized as the basis for sustainable development of the national economy. Now in Ukraine in the field of socio-economic relations are various industry, state and international regulatory documents. They are the basis for development and determine the conditions for the implementation of social responsibility of business.

Keywords: standards, corporate social responsibility.